

Sygn. akt I PK 73/17

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa P.G.

przeciwko Z.K.

o zapłatę ryczałtu za noclegi,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 lutego 2018 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w G.

z dnia 15 września 2016 r., sygn. akt VIII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 września 2016 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił apelację Z.K. od wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 26 stycznia 2016 r., zasądającego od pozwanego na rzecz P.G. kwotę 28.675,85 zł tytułem ryczałtów za noclegi.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj.:
1) art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców w związku z art. 77 § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (dalej jako rozporządzenie) przez ich zastosowanie i przyjęcie, że powodowi przysługują ryczałty za noclegi z tytułu odbywania noclegów w kabinie

pojazdu w trakcie wykonywania transportu międzynarodowego, podczas gdy wyrokiem z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 21 a ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k. p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji, co oznacza, że wskazane przepisy - jako naruszające ustawę zasadniczą od dnia ich wejścia w życie (*ex tunc*) - nie mogą być podstawą orzekania przez sądy powszechne i Sąd Najwyższy; 2) art. 8 k.p. przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że powodowi przysługują ryczałty za nocleg odbywany w kabinie w czasie wykonywania przewozów międzynarodowych, mimo że obie strony uważały, iż powodowi nie przysługuje ryczałt za noclegi, albowiem pozwany zapewniał mu bezpłatny nocleg w kabinie pojazdu podczas wykonywania przewozów międzynarodowych i z interpretacji wskazanych wyżej przepisów wówczas nie wynikało, że powodowi przysługują ryczałty za noclegi odbywane w kabinie.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, a w przypadku stwierdzenia podstaw - o uchylenie również poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do rozpoznania temu Sądowi, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono w pierwszym rzędzie jej oczywistą zasadnością, gdyż Sąd odwoławczy, dzieląc argumentację Sądu pierwszej instancji w zakresie odnoszącym się do § 9 ust. 4 rozporządzenia i stwierdzając, że nie ma znaczenia dobrowolność korzystania przez kierowcę z noclegu w kabinie, kierował się jedynie stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14, przesądzającej, że zapewnienie odpowiedniego noclegu w kabinie, spełniającego nawet najwyższe standardy, nie jest równoznaczne z zapewnieniem bezpłatnego noclegu przez pracodawcę. Przepis art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia został uznany za niezgodny z art. 2 ustawy zasadniczej wyrokiem Trybunału

Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15. W ocenie skarżącego, w związku z tym, że akt normatywny uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją nie powinien być stosowany przez sądy w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału, zaskarżony wyrok powinien być wyeliminowany z obrotu, jako niezgodny z prawem.

W dalszej kolejności skarżący wskazał na występowanie w sprawie zagadnienia prawnego wymagającego odpowiedzi na pytanie, czy zapewnienie kierowcy noclegu w kabinie o odpowiednim standardzie może zostać uznane za zapewnienie bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia. W tym zakresie skarżący odwołał się do art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. oraz art. 8 ust. 7 umowy europejskiej dotyczącej pracy załóg wykonujących międzynarodowe przewozy drogowe z dnia 1 lipca 1970 r. (AETR), dotyczące dziennych okresów odpoczynku i skróconych tygodniowych okresów odpoczynku poza bazą.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżący upatruje w usunięciu z porządku prawnego - wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15 - art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia. W ocenie skarżącego, oznacza to, że po wyroku Trybunału Konstytucyjnego do pracowników - kierowców w transporcie międzynarodowym nie znajdują zastosowania reguły rozliczania podróży służbowej przewidziane w art. 77⁵ k.p. Jest to pogląd błędny. Podnoszoną przez skarżącego kwestię rozstrzygnęła uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2017 r., III PZP 2/17 (LEX nr 2379708), w której przesądzono, że ryczałt za nocleg w podróży służbowej kierowcy zatrudnionego w transporcie międzynarodowym może zostać określony w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę (art. 77⁵ § 3 k.p.) poniżej 25% limitu, o którym mowa w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. oraz w § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r.

W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy stwierdził, że w polskim systemie prawnym istnieje jedna podróż służbowa, zaś art. 2 pkt 7 ustawy o czasie pracy kierowców jedynie modyfikuje jej kształt na potrzeby wybranej grupy zawodowej (w relacji z art. 4 tej ustawy i art. 5 k.p. wypiera stosowanie art. 77⁵ § 1 k.p.). W rezultacie do pracowników - kierowców w transporcie międzynarodowym znajdują zastosowanie reguły rozliczania podróży służbowej określone w Kodeksie pracy i rozporządzeniach wykonawczych. W konsekwencji, po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15, w którym zakwestionowano konstytucyjność art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 2002 r. oraz § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 2013 r. w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców w transporcie międzynarodowym, do pracowników tych znajdują zastosowanie reguły rozliczenia podróży służbowej przewidziane w art. 77⁵ k.p. Zastosowanie tego przepisu wynika bowiem z art. 5 k.p. i jego odpowiednika - art. 4 ustawy o czasie pracy kierowców.

Skarżący nie wykazał również, że w sprawie występuje konieczność rozstrzygnięcia sformułowanego przez niego zagadnienia prawnego.

Należy przypomnieć, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze

rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732).

W motywach powołanej wyżej uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 26 października 2017 r., III PZP 2/17 Sąd Najwyższy jednoznacznie stwierdził, że nadal ma zastosowanie wskazanie zawarte w uchwale składu siedmiu sędziów tego Sądu z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14 (OSNP 2014 nr 12, poz. 164), że zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia z 2002 r. oraz § 16 ust. 4 rozporządzenia z 2013 r. (w uchwale tej podkreślono, że na gruncie ustawy o czasie pracy kierowców regulacje odnoszące się do dziennych i skróconych tygodniowych okresów odpoczynku nie dotyczą w żadnym zakresie świadczeń przysługujących kierowcom-pracownikom z tytułu podróży służbowych i nie mogą służyć w sposób bezpośredni wykładni przepisów ustanawiających przesłanki tych świadczeń). W uzasadnieniu uchwały z dnia 26 października 2017 r., III PZP 2/17 wyjaśniono również, że każde zatrudnienie wiąże się z kosztami dotyczącymi pracy, które w całości obciążają pracodawcę, w związku z czym niedopuszczalne jest przerzucanie na pracownika kosztów noclegu w podróży służbowej. To na pracodawcy spoczywa powinność zabezpieczenia odpowiednich warunków noclegowych w podróży służbowej, a obowiązek ten może zostać zrealizowany albo przez zorganizowanie odpowiednich warunków umożliwiających odpoczynek, albo przez ustanowienie ryczałtu w wysokości dającej możliwość zrealizowania tej potrzeby we własnym zakresie. Nie ma natomiast znaczenia okoliczność, czy pracownik faktycznie ze sposobności tej skorzysta, czy też wybierze rozwiązanie „ekonomiczne” (w kabinie samochodu).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

